

Over lef & leren: wankelmoed, kleerscheuren, adventskalenders en kastanjes

Wankelmoed

Tijdens de onderwijsavond in september 2017 van het NIVOZ inspireerde Désanne van Brederode mij met haar woord 'wankelmoed'. Het bijvoeglijk naamwoord 'wankelmoedig' heeft voor mij niet direct positieve connotaties. De variant van het zelfstandig naamwoord klonk ineens fris, uitnodigend: dapper in onzekerheid, een volgende stap durven zetten, zonder nog stevig op je benen te staan.

Het sluit aan bij de prachtige eerste 9 stappen die onze kleindochter precies in dezelfde week zette, armpjes wat vrij van het lichaam, voetje naar voren, even balans zoeken, voet plaatsen op de vloer, rust en dan sneller door, van voet naar voet, met het hele lichaam moedig wankel ondersteunend, zoekend.

Kleerscheuren, karate & backhand

Jochem Westerhof van het Ontwikkelbureau Nederland ontmoette ik een dag later. We raakten in gesprek over leren in organisaties. Hij is stellig: "het is van belang dat je kleerscheuren durft op te lopen." Je kan alleen maar leren met vallen en opstaan, door iets te gaan doen waarvan je niet weet of je het zomaar kan en het goed afloopt. Heb vertrouwen als Pipi Langkous: "ik heb het nog nooit gedaan, dus ik denk dat ik het wel kan."

Ilse Jagtenberg van Kringwijs overtuigt me in dezelfde week dat de karateklap die haar echt pijn doet, haar doet beseffen dat het maar een klap is en dat zij prima door kan oefenen op de mat. Au, dit doet pijn en boem, ik ben wakkerder dan ik was, alerter en voel meer leven.

Kegan & Lahey pleiten in hun boek *An Everyone Culture* ervoor dat je kenbaar maakt wat je backhand is, de badmintonslag die zwakker is dan je forehand. Alleen als je collega's weten wat je backhand is, kunnen ze je helpen die slag te versterken.

Adventskalender

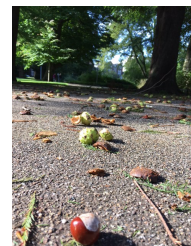
Terug naar de Onderwijsavond van Nivoz. Désanne van Brederode introduceerde naast wankelmoed de metafoor van de adventskalender. Niet die met chocolaatjes erin, maar klassieker. Ze gunt docenten en ieder ander, dat je jezelf kent als een adventskalender, op weg naar de toekomst. Beschouw je zelf eens als of je weer 16 bent. Open dat luikje. Hoe was de lichtinval, hoe was de geur? Of wat zie je, ervaar je, voel je achter het luikje van toen je vier was? Dit verrijkt de persoon, de docente, die je nu bent. Dit biedt je meer perspectieven, meer speelruimte in je vakmanschap met kinderen en ouders.

Aansluitend op Désannes beeld trek ik haar metafoor door. Elk luikje dat je opent, biedt zicht op een wezenlijk levensmoment. Een moment waarop je diep geraakt werd, dat je vormde. Een moment dat je nog steeds voedt. Koester die momenten en deel ze met je leerlingen, je collega's, je burens, als de gelegenheid voor troost of inspiratie zich aandient.

Jochem Westerhof herkende dit aangepaste beeld van de adventskalender: die levensmomenten achter die luikjes zijn momenten van kleerscheuren, van diep leren, van durven doorgaan, van een helpende hand. Als je hier sterk op leert reflecteren, alleen en met anderen, dan draagt dit bij tot individueel en peer-learning. Hoe gaan we hier meer tijd voor maken met elkaar in het onderwijs, in organisaties, in de buurt?

Vallende kastanjes

Met mijn moeder van 91 wandelde ik door het Wilhelminapark tijdens de storm deze week. Ik raapte net gevallen kastanjes voor haar op en gaf ze haar in de hand. Ze genoot van het licht dat viel op de halfopen kastanjes, de glanzende vrucht en de groene prikkels van de bolster. Ik vertelde het verhaal van de adventskalender en de waarde van het openen van levens-luikjes, net zoals de kastanjes ons voordeden. Ze blikte terug op haar rijke leven. Haar licht viel door de adventsluikjes het park in.

Raak: crack & light

Lennard Cohen heeft gelijk in zijn lyrics van Anthem:
There is a crack, a crack in everything That's how the light gets in.

<https://www.youtube.com/watch?v=5ma5tF6TjpA>

Hoe laat ik me raken, hoe durf ik me te openen, hoe bied ik een reikende hand, hoe geef ik les in wie ik ben? Hoe wankel ik moedig? Hoe open ik op het juiste moment een luikje van mijn adventskalender?

Hoe durf ik door te mand te vallen, omdat ik weet: er is geen mand!

Dank voor de rijke en rake metaforen die ik mocht ontvangen van iedereen die ik ontmoette de afgelopen week. Dank Erica, voor de uitnodiging voor de onderwijsavonden.

Warner Immink, Rake Interventies

Met dank aan Nivoz, Kringwijs, Ontwikkelbureau Nederland & Het Eerste Huis

<http://nivoz.nl/lezingen/onderwijsavonden-2017-2018-volwassenheid-mogelijke-ingang-opdracht/>

<http://www.deleermeesters.nl/>

<http://www.kringwijs.nl/>

<https://ontwikkelbureaunederland.nl/>

<http://www.heteerstehuis.nl/nl/plus/durft-iedereen-te-leren>